

מישיבת תבש

מעייני חיזוק וגאמונה מאוצרו של מרן הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

לענו וקחי נא לך
קול "אודיע אמונתך"
בארה"ק - 08-30-20-666
בארה"ב - 605-477-7011
בלאנדאן 44-3003730634

פנימיות הפרשה
במשנת מו"ר שליט"א

קרבנה
אל נפשי

שאלות המוגשות
לפני מו"ר שליט"א

נפשי
בשאלתי

חגיגת עצמאות או מצב שינה

מכל חלומותיו הנעימים; לא כסף ולא זהב... אלא 'דעת'.

נמצא שרק בר-דעת הינו בעל רכוש עצמי, והיינו מה שאמרו חז"ל "דא קני מה חסר, דא לא קני מה קני" כלומר, מי שקנה דעת הינו בן חורין, ומי שלא קנה דעת הרי הוא חסר-כל, חלום חלם ותו לא.

"והנה מובא שפרעה ידע מ"אלקים" אבל לא ידע את "הוי", כלומר את שם אלקים שהוא בגימ' "הטבע", זאת ידע והכיר, היינו שהכיר שהשי"ת ברא את הטבע אבל סבר שעזב אלקים את הארץ, שכפר בהשגחה פרטית, שהיא ענין שם הוי, היה הוה ויהיה, עשה עושה ויעשה לכל המעשים. וישראל שהיו בגלות מצרים, היו במיצר תחת יד

פרעה, ודעתו הרעה שלטה עליהם... עד שלא יכלו להעלות על דעתם שהשי"ת מלך ומושל בכל העולם בהשגחה פרטית מלאה עד אין סוף. עד שבא משה שהוא הדעת קדושה - היפך דעת פרעה, וע"י האותות והמופתים גילה כי אני ה' בקרב הארץ", היינו ההשגחה הפרטית הקבועה על הארץ.

ודעת אמתי זה שהמשיך משה לעם ישראל במצרים, היינו דעת האמונה בהשגחה פרטית היפך דעת פרעה, גשנה ונכפול כמה פעמים בלשונות התורה, כמו 'למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ', וכן 'בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ', וכן 'בעבור הראותך את כוחי ולמען ספר שמי ככל הארץ'. היינו שכל ענין האותות והמופתים היה להראות את כוח ה' המשיגה ושולט בכל הארץ תמיד... וכן כל סיפור יציאת מצרים בתורה טובב על "וידעתם כי אני ה'".

וכן מדייק הבעש"ט, שאחר שנאמר 'וימת מלך מצרים' כתוב 'ומשה היה רועה', היינו שאחר הכנעת הער"ף דהיינו פרע"ה, מיד לאחר מכן נתגלה הדעת של משה רעיא מהימנא, והחלה התנוצצות הגאולה. כי העלמת הדעת האמתי והגלות הם ענין אחד ממש. וזה היה כל מעלת גאולת יציאת מצרים, שמשה האיר להם את הדעת, והראה להם כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, וע"ז יצאו ממצרים מתחת יד פרעה בפועל ממש.

וכמו שעיקר הגלות הוא מחמת חסרון הדעת, כן הארת הדעת הוא היציאה מהגלות, כדאיתא "כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו", כי אם יש בו דעה אזי הוא אינו בגלות, וממילא הרי הוא כמו שנבנה ביהמ"ק בימיו".

מבלי להתבונן כראוי במהות גלות וגאולה יכול האדם לראות חלילה את חג החירות כחגיגת עצמאות היסטורית כדרך העמים אשר יעשו איד לזכר שחרור מולדתם.

הסתכלות ותפיסה שכזו הינם מהות "הגלות" בעצמה, כיון שההסתכלות הגויית במהות גלות וגאולה מתייחסת אך ורק לערך המצב החומרי של האדם אשר זו היא בעצם ההשקפה המצרית; שמהות האדם היא גופו וקניינו החומריים ותו לא, ובאם משוחרר הוא לנפשו לעשות כחפצו הרי הוא בן חורין.

הסתכלות שכזו דומה לגאולתו של אותו עבד שיצא מעבדות לחירות וההצלחה האירה לו פניה עד שעלה לגדולה ונעשה מלך רם ונישא, אלא שלאחר שבעים שנות מלכות התעורר באחת וגילה שכל זה היה בחלום הלילה ועדיין הוא בבור כלאו, ומה שהיה נדמה לו שהוא מלך אין זה אלא מחמת שבאותם רגעים היה חסר-דעת ומחמת חסרון דעתו היה נדמה לו שהוא בן חורין...

העלמת הדעת והגלות הם ענין אחד ממש, וזה היה כל מעלת גאולת יציאת מצרים

"וימובא מהבעש"ט שגלות בני ישראל במצרים תחת יד פרעה היה זה שהיו משועבדים לדעת פרע"ה שהוא בגימטריא עור"ף (ע"ה), היינו דעת הסטרא אחרא הנקראת עורף, היפך הדעת האמתי, והוא מה שאמר "לא ידעתי את ה'".

והיינו ש"דעת פרעה" פירושה "לא ידעתי", היינו הסתכלות על העולם בחוסר דעת:

כי "ענין הדעת - הוא לדעת את ה'. כן איתא במדרש (רבה במדבר פ"י) ש"דעת זו הכרת הבורא".

וכשארין דעת נמצאים ב"מצב שינה" בה האדם מדמיון שהוא עשה ועושה לכל המעשים ובפועל מאומה לא ישא בעמלו, הכל דמיונות, וכי יש לך גלות נוראה מזו.

הלא ההבדל בין עבד לבן-חורין היא, שהעבד הינו חסר כל, כל מה שיש לו אינו שלו, לעומת הבן-חורין שהוא בעל קניינים ורכוש עצמי, וכאותו יהודי שהלך לישון עם קושיא עצומה ברמב"ם ובקומו נזכר כי בין כל מה שאירע עמו בחלום הלילה נמצא גם פותר לקושייתו, שזהו הקניין היחיד אותו רכש לעצמו

שאלה • מה העצה להתגבר על נסיונות?

תשובה: יש כלל בעולם, כל אדם רוצה שיהיה לו טוב. החטא הוא טוב מדומה לזמן קצר, ואח"כ הוא הצרה הקשה ביותר. זהו החטא. אנו צריכים לדעת כי משה אמת ותורתו אמת, הוא לימד אותנו מה מותר ומה אסור, כשזוכים לקיים תורת-משה יש גשמאק (הנאה) בגשמיות וברוחניות. ומכל שכן לעת זקנה כשמתבוננים למפרע בכל הנסיונות שזכה להתגבר עליהם, אז הוא שמח ומאושר. ואם לאו ח"ו, הרי הוא רוצה לקבור את עצמו בחייו ח"ו.

שאלה • אני מחפש תמיד לעשות עבודת ה' כמו אחרים ואיני מוצא את הדרך כפי השייך לי?

תשובה: התשתדל לעשות כל יום איזה ענין בעבודת ה' שלא כמו אחרים עד שעם הזמן תתרגל לזה ותוכל להוסיף עוד כהנה ולמצוא את הדרך הנכונה לעבוד את ה' כפי השייך לשרש נשמתך.

שאלה • איזה השתדלות יש לעשות כדי לזכות למתיקות בתפילה?

תשובה: דבר ראשון פירוש המלות. בזה הכל מתחיל. פירוש המלות הוא גבוה מאד. ברוך אתה, ה', אלקינו, מלך העולם, ק-ל, מלך, גדול, ומהולל בתשבחות. ק-ל ההודאות, אדון הנפלאות וכו'. פירוש המלות מאד מאד גבוה.

האדם מוכרח להיות בשלות הנפש

מתוך שיחה להורים לצאצאים שירדו מהדרך היי - אדר תשפ"ה

ועל כן על האדם לעשות כל טעדיק להחזיק את עצמו ובני ביתו בשמחה ובטוב לבב, לדבר ולהתחזק עם חברים וידידים, ולפעמים אף לשמוע מילתא דבדיחותא, ובלבד שלא ליתן מקום למחשבות של אשמה ועצבות חלילה.

וזה בעצמו שהאדם עושה את עצמו כלי של שמחה, זה גופא הוא כלי להמשיך מלמעלה שפע רב של שמחה - כן מובא בספרה"ק.

איך מתמודדים עם הביזיונות?

העצה היעוצה לכך הוא להיות מאיר פנים לכל אחד, להגיד גוט ווארט בפנים צוהלות ושמחות, וכך כמים פנים אל פנים תהיה הנהגתם כלפיו בלב טוב ומבין. לדבר טוב ולחשוב טוב זהו העצה להמשיך טוב בעולם...

האם יש מקום להאשים מי מההורים שע"י מעשיו נגרם מה שנגרם?

חלילה. וכי מי רוצה לעשות רע לעצמו או לילדיו? וכי יעלה על הדעת לומר שכיוון לכך - לעשות רע? אלא הכל היה בהשגחה שלימה מן השמים! ועל ההורים מוטל להתפלל ולעורר רחמי שמים לזכות לראות בעינינו חסדיו המגולים.

עצם טענה זו של אשמה אינו נכון בעליל! וכי מי רוצה לעשות רע לעצמו או לילדיו? איך יתכן לומר שהוא אשם? ואף אם האדם טעה ועשה דברים שלמפרע נתברר שלא היה צריך לעשות כך, הוא גם כן אינו אשם כלל! מאחר שלא שיער מה יהיו תוצאות דבריו ופעולותיו אין בזה חלילה שום עוולה ואשמה עליו!

רואים להדיא שהוא טענת היצר הרע המשכנע את האדם שהוא אשם, רואים בחוש שהוא מצד היצר הרע!

הרי הצער העמוק הוא יום יומי, איך אפשר להתחזק?

אי אפשר ואסור לחיות כן! צריך לעשות כל טעדיקי ממש לשחרר את עצמו מן הצער, ואפילו על ידי פעולות חיצוניות בדברים המרגיעים את האדם. במקרים שאי אפשר באופן אחר לא מופרך להשתמש פה ושם גם ברפואות כדי להירגע, העיקר לא לשהות בעצבות ח"ו! ועל האדם אפילו לרמות את עצמו בכדי להרגיע את נפשו מרגשי האשמה. כי המוח מוכרח להיות רגוע! האדם מוכרח להיות בשלות הנפש וברגוע נפשי!

(את השיעור המלא ניתן לשמוע ביקול אודיע אמונתך)

בתים רבים וטובים של ריאים ושלמים נקלעים למצב שאחד מילדיהם פורש מדרכי תורה ויראה, הצער גדול עד מאוד ונוגע עד הנפש, איך מתחזקים ומחזיקים מעמד?

בראש ובראשונה על האדם להתבונן ולהסתכל למפרע איך השי"ת התנהג עמו עד עתה, ואז יזכך כל אחד ויראה בחוש השי"ת התנהג עמו בחסדים רבים. חסדים רבים ברוחניות וחסדים רבים בגשמיות, וזה נתון בנו חיוק השי"ת יעזרנו הלאה ולא יטשנו לנצח.

עוד זאת עלינו לדעת, שזה גופא שאנו מצפים ומייחלים לישועת ה', זה בעצמו כבר ממשיך ישועות, כי כאשר האדם שמח וטוב לב הוא ממשיך ישועות עליו ועל בני ביתו, ולהיפך הוא סכנה חלילה.

ואשר על כן כדי לרומם את הנפש ולחזק את הרוח צריך כל אחד לדבר עם חברים וידידים דברים טובים ומשמחים, לחזק אחד את השני בשובה ונחת, כך כל אחד מתחזק בעצמו ומחזק את זולתו.

עוד זאת עלינו להשכיל על דבר אמת, להתמיד באמירת תהלים, הרי דוד המלך ע"ה אמר את פרקי התהלים ברוח הקודש גבוה מאוד לכל ישראל, וכל אחד יכול למצוא את עצמו בספר תהלים, וממילא עצה טובה קמ"ל לקבוע סדר לומר הרבה תהלים, וכאשר מגיעים לפסוק של חיוק - לחזור עליו כמה פעמים, וכמו כן בפסוקים של אמונה ובטחון, לחזור עליהם שוב ושוב במתינות ובנעימות - אפילו עשרים פעם, לחזק את החיוק האמונה והבטחון בתוכיות פנימיותנו.

פעמים רבות מרגיש האדם רגשי אשמה שבאשמתו אירע מה שאירע?

על פי רוב מחשבות אלו הם עצת היצר, ולכן עלינו לדעת בבירור, שכמו בעת שנופל במחשבת האדם הרהור רע מוטל עליו להסיח דעת, כמו כן ממש כאשר היצר הרע מכניס באדם מחשבות ורגשי אשמה - עליו להסיח דעתו מהם מכל וכל בכל תוקף!

וכלל ברזל הוא בחיי האדם: אל תעסוק עם הדברים המשברים אותך; אלא אדרבה תעסוק בדברים המחזקים ומעודדים אותך! כי כאשר האדם נשבר בקרבו ומאשים את עצמו הרי זה מהלך שלילי מאוד, מהלך המושך אותו לאבדון חלילה.

שמחת יום טוב

הנה יו"ט הינו יום אשר בו אנו מתייחדים ושמחים עם השי"ת יחדיו כביכול, שאנו עושים יו"ט עמו ית' כי חג ה' לנו" (שמות י"ט). ובפרט יו"ט פסח שהוא היו"ט הראשון שניתן לעם ישראל, הרי הכלל ידוע שבהתחלה נכלל הכל, ונכללים בו כל המועדים והימים טובים של ישראל.

ולכן חובה וזכות הוא לנו לשמוח ביו"ט, והשמחה האמיתית הוא שנתבונן בטובות הנפלאות שנתן לנו השי"ת ביו"ט, שאנו זוכים לקיים מצוותיו ית', אשר כל מצוה ומצוה האט א עקטערע קאליר [-] יש לה גוון מיוחד, ואנו צריכים לקיים יום טוב-דיג' - דהיינו ללבוש מלבושי כבוד ביו"ט, ולהתענג בו במאכלים ערבים ובמיני מטעמים לכבוד היו"ט עצמו, ובפרט בעת קיום המצוות שביו"ט, כית מצה ומרור וכו' לקיים ברגש של שמחה והתרוממות הנפש לא-ל חי.

ואף שבאמת אנו רחוקים מאד משמחה אמיתית של יו"ט, שהוא השמחה בהשי"ת באמת, אמנם - בדרתי הענין וכן מבואר בשו"ע - שכל דבר המביא את האדם לידי שמחה, אף שאינו שמחה מעצם היו"ט, אפ"ה צריכים לעשותו ולעסוק בו, ובוה ג"כ מקיים מצות שמחת יו"ט.

כגון להתאסף יחד ולשיר ולזמר ניגונים של שמחה, או ללכת למקום שמנגנים שם בכלי זמר וכו"ב, או ללמוד לימוד שרוחו נוחה בו, וכדומה בפעולות שמביאות את האדם לידי שמחה, כאשר עושה אותם משום שרצונו לשמוח ביו"ט, הרי מקיים בזה מצות שמחת יו"ט, והיא העצה הנכונה לנו כדי לשמוח ביו"ט.

הגאון מוילנא אמר: שמחה קשה היא להיות בשמחה בכל השעות המעת לעת של שבעת ימי המועד... ואגב רואים מכאן גדולתו, שחשש לקיים מצות שמחה בכל שעות היום, והלואי שזוכה אנו שברוב השעות נהיה בשמחה...

והסיבה לכך שאין אנו מרגישים כל כך את שמחת היו"ט, הוא כמו שרבינו ז"ל אומר (שיחות הר"ן אות רנ"ז) שישאל מחמת שהם משוקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אין מרגישים כל כך את שבה מעלת גדולת השבח הקדושה זה של אקדמות שאומרים בשבועות, וכן הוא נמי לגבי שמחת יו"ט, מרוב שאנו משוקעים כל כך בטוב שאנו מסובכים במצוות וימים טובים, אין אנו מרגישים בשמחה וחדוה שצריכים לשמוח ביו"ט, ועל כן אנו צריכים לעשות פעולות לגלות השמחה הטמונה אצל כל אחד מישראל, כי באמת בזה שאנו מוכיחים יעלה ויבא בתפילה, הוא גופא מביא חיות לכל התפילה.

(ליל התקדש חג שנת תשע"ו לפ"ק)

התוועדות במועד

את הלשון 'מועדים' מבאר המהר"ל מפראג, מלשון 'התוועדות' מלשון 'ונועדתי לך שם' (שמות כה, כ"ב) 'מועד' מלשון התוועדות - כביכול ה' מתוועד עמנו בימים קדושים אלו, ואנו מתוועדים עמו.

ואיך אנו מתוועדים עמו - על ידי עבודת ה' בימי החגים ומועדים, הן על ידי המצוות של כל חג ומועד, והן תורה ותפילה ושאר המצוות שעוסקים בהם מידי יום ביומו.

וכל אלו צריכים להיות מתוך אהבת השי"ת ושמחת קרבתו ית' אלינו....

(עצרת חג הפסח שנת תשס"א לפ"ק)

ידיעה של שמחה

דע את אלקי אביך - היתכן?!

בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' פרשת ואתחנן (ד"ה מצוה) מובא על דברי הוזהר הקדוש (רע"מ ורא דף כ"ה): "קדמא דכל פקודין" - המצוה הראשונה היא "למנדע ליה בכללא למנדע ליה בפרט" - לידע מהשי"ת בכלל ובפרט.

ומביא שם בשם זקינו הבעל שם טוב הק' בביאור מאמר הכתוב (דה"א כה, ט) 'דע את אלקי אביך', ולכאורה מי הוא אשר בשמים ובארץ אשר יכול להשיג אפילו אפס קצוה ולדעת מהשי"ת, והרי עצמותו יתברך אינו יוכל להשיג שום גברא בעולם, ולעולם לא יוכלו להשיגו יתברך, כי מה שאנחנו משיגים אותו הוא רק על ידי מעשיו ופעולותיו, וכמו כן מתוך הגלויים שהוא מגלה את עצמו על ידי הספירות הקדושות, ואם כן איך יתכן לומר 'דע את אלקי אביך', הלא לא יתכן לדעת אותו כלל.

"והגם - ממשיך ה'דגל' ואומר - ששמעתי ממורי פעם אחת כי 'דע' הוא לשון יחוד כמו: 'והאדם ידע את הוה', והיינו שלהיות דבוק בהשי"ת באהבה זהו 'דע' את אלקי אביך', הכוונה הוא לאהוב אותו! זה יכול כל אחד לקיים על ידי אמונה, וכמוכא כמה פעמים בספרי קודש "האמונה הוא הדביקות!" כן מובא בשם הבעל שם טוב הק' (ראה תולדות, פ"ר כי תבוא) וכן בספה"ק 'נועם אלימלך' פרשת יתרו (ד"ה או יאמר וידבר) ועוד.

ובספה"ק 'פרי הארץ' (מכתב כ"ב) כתב גם כן, שהאמונה וצדיק באמונתו יחיה' הכוונה להיות דבוק בהשי"ת! והשי"ת הרי הוא חי החיים, ונמצא כאשר האדם מתדבק אליו הוא חי, ואם חלילה הוא לא דבוק בו יתברך הוא נמצא בעלמא דפירודא, החיים אינם חיים, והאמונה נמשכת רק מהשי"ת בעצמו בלי שום אמצעים! - כל כך גדלה מעלת האמונה!

תכלית הידיעה

"אמנם" - מסיים ה'דגל' ואומר - "כעת שמעתי ממנו בקיצור כי תכלית הידיעה שידע שכל מאורעותיו בפרט וכל העולם בכלל, הכל ממנו יתברך, ודברי פי חכם חן", וזהו הגאולה של האדם! וזהו המצוה הראשונה המובא בוזהר הקדוש הנ"ל, לדעת אותו בכלל ובפרט, דהיינו לדעת שכל מה שנעשה בעולם בכלל ובפרט, הכל הוא ממנו יתברך.

וכן הרה"ק ה'תולדות' מביא כמה פעמים בספריו ענין זה (ראה פורת יוסף, תרומה, בן פורת יוסף, מקץ ועוד), שכאשר יש לאדם ידיעה זו והוא מאמין בהשי"ת שמלוא כל הארץ כבודו ולא נעשה שום דבר ושום ענין

בעולם בלתי השי"ת, ואף מחשבה קלה הוא רק מהשי"ת. כאשר אמת זה מאיר לאדם בבהירות, אזי נתבטלים ממנו כל הקליפות - יתפרדו כל פועלי און'. וזהו אכן 'דע את אלקי אביך', לדעת שכל פעולה וכל תנועה וכל מחשבה, הכל הוא מהשי"ת לבד, אין עוד מלבדו!

על כל פנים כאשר האדם מבין ומפנים בעצמו את המקרא קודש' שהיום טוב מכריז, אזי ממילא הוא מתמלא שמחה וחדוה בשמחת יום טוב. אמנם צריכים לדון לכף זכות, ישנם כאלו שאין להם לגמרי שמחת יום טוב, וישנם שיש להם 'משהו' שמחת יום טוב - מי הוא אשר יכול לומר על עצמו שיש לו שמחת יום טוב בשלימות.

כאשר האדם מבין את המקרא קודש' שהיום טוב מכריז, אזי הוא מתמלא שמחה

ידיעה שמביאה המתקת הדינים

ולא בכדי אומר מורנו רבי חיים וויטאל (ראה שערי קדושה ח"ב שער ד') שאין דבר המעכב מעבודת השי"ת כמו מידת העצבות. וב'שערי קדושה' (חלק א' שער ה') הוא מונה את העצבות כחלק מהמידות רעות!

והאמת הוא שכאשר האדם מבין ויודע ומאמין שהכל הוא מהשי"ת, וזאת בידיעה ברורה ובהירה שהשי"ת יודע היטב מה שהוא פועל ועושה, הוא יודע מה שהוא עושה, ובוודאי שכל מעשיו ופעולותיו המה לטובה ולברכה, הידיעה הזו בעצמה כבר ממתקת את כל הדינים! ואילו מאידך גיסא, כאשר האדם ממתין בחוסר סבלנות וחושב "מתי כבר אוכל להיושע, מתי יגיע כבר ישועתי", זה אינו מקרב את הגאולה, כי עליו לדעת שגם עד הגאולה והישועה הוא מהשי"ת לבד, ועתה הוא צריך להאמין שהשי"ת יכול לעזור לו בכל עת ורגע ממש בכל הישועות!

המתקת הדין!

במדרש איכה (פרשה א' פסקא מ"ט) מובא מעשה נורא אשר ממנו למדים שכאשר האדם מצדיק עליו את הדין הוא סגולה להמתקת הדינים. מסופר שם שבזמן חורבן בית המקדש לקחו שבויים ושביות לשביה, והיה פעם שפדו שבוייה אחת בעכו, וכיון שהיתה לבושה בבגדים גרועים ובוזיים, הלכו בני העיר וקנו

בשבילה חלוק חשוב חדש.

והנהוג היה אז, שכאשר קונים בגד חדש הולכים לכבסו בים, כי הרי הבגד עד שנגמר בכי טוב עבר ידיים הרבה, כל חוט וכל שזירה של הבגד נעשה בידי אדם, ונמצא כל חוט עבר הרבה ידיים, ולכן הלכו לכבסו ולשטפו בים.

הלכה גם היא לשטוף את הבגד בים, ולפתע הגיע גל חזק וטרף את הבגד לתוך הים, כאשר ראו זאת קנו בשבילה חלוק חדש, ושוב כאשר הלכה לכבסו בא נחשול וטרף את החלוק למצולות הים, וכאשר רצו לקנות עבורה חלוק שלישי, אמרה להם שאינה רוצה בכך, וכאשר תמהו על כך אמרה: "הניחו לבעל חוב לגבות את חובו", כלומר; אם השי"ת סובר שאין מגיע לי חלוק - בוודאי שאין מגיע לי! לכולם אכן ראוי שיהיו חלוקים נאים, אך לי לא מגיע חלוק נאה, הוא יודע מה שהוא עושה ואם הוא גובה - כך צריך להיות!

ומסיים המדרש: "כיון שצדיקה עליה את הדין, רמו הקב"ה לים והוציא לה כליה", הים החזיר לה את כל החלוקים ששטף וטרף מתחילה!

כי אכן, לבעוט בייסורים אינו מקרב כל את הגאולה, אלא אדרבה, הצדקת הדין היא הדרך לגאולה, לדעת שהשי"ת טוב לכל ומנהיג את כל העולם כולו בטובו, וכל הפעולות הנעשים בעולם הם פעולות השי"ת לטובה ולברכה!

וכאשר האדם משיג ומבין זאת לאשורו אזי נמתקים לפניו כל העניינים! הוא מרגיש את הטובה! דעמאלט ווערט יעדע זאך געשמאק אין זיס! מען שפירט שוין די טובה פון דעם!

"דעת - זה המכיר את בוראו"

איתא בגמרא (גדרים מ"ז ע"א): "אמר אביי, נקטינן אין עניי אלא מן הדעת", ואיזה דעת מיירי, דעת הנ"ל - לדעת מהשי"ת, זהו הדעת, כי אכן כאשר אין יודעים מהשי"ת הרי זאת עניות הגדולה ביותר בעולם! נמצאים בחשכות וחוסר אושר לעולמי עד ולנצח נצחים חס ושלום!

וממשיכה הגמרא לאמר: "במערבא אמרי - בארץ ישראל אמרו - דדא ביה - כאשר יש לו לאדם דעת והוא יודע מהשי"ת - כולא ביה! - יש לו הכל! [אמנם] - דלא דא ביה - אם חסר לו דעת זה - מה ביה?" - הרי אין לו מאומה. "דדא קני - כאשר האדם קונה לעצמו אמונה בזה העולם - מה חסר? - לא חסר לו כלום! - דדא לא קני - אם לא קנה בעצמו דעת זה - מה קני?" - הרי לא קנה כלום בזה העולם!

ובמדרש (במדבר רבה נשא פרשה י' פסקא א') איתא להדיא ש"דעת - זה המכיר את בוראו!" זהו דעת! זהו הדעת אשר כולל הכל ממש! העולם הזה והעולם הבא! נצחיות!!

פניני מכתבים לפסח

חג הפסח בגימטריא שם רבינו הק'. ועיין בסי' קל"ה שבאור החג מרגישים את אור הצדיקים.

אני 'בורג' קטן מהמכונה של הבורא

הגלות היום הוא גלות פרטי, וכל אחד מוגח במיצריו. וכל צער מיוחד של כל אחד מרמוז על צער מיוחד של גלות השכינה.

אני חי בימים אלו עם מחשבה שאני "שריפאלע קטן" (בורג) מהמכונה הגדולה של הבורא יתברך. ועל ידי היסורים הוא משפשף אותי מהחלודה שנדבק בי, כדי להעמידני על מקומי הנכון. והכל בהשגחה פרטית מדוייקת של כל עגמות נפש וכל צער.

הבעש"ט הק' אומר, שכמו שקודם הבריאה נתהווה חלל פנוי, ולשם נכנסו קו מאורו יתברך שמו, וזה ממלא את כל העולמות מאורו, כן אי אפשר לבוא שפע עד שנעשה מקודם צמצום וצער ח"ו (בחי' החלל הפנוי). ואם מקבלים באהבה, ומסכימים על החלל הפנוי, בא אח"כ השפע. וזה סוד הפתגם (עי' אמרי פנחס תורת האדם אות קס"ה) "נאך א שריפה ווערט מען מען רייך" [אחרי שריפה מתעשרים].

ורבינו כותב בספר המדות (המתקת דין ב-ה) מי שבועט ביסורים כאילו אומר לא-ל סור ממני. וכן העצה לקבל באהבה היא לכפרת עוונות, ועי"ז יומתק הכל בעוה"ז, ויתהפך הכל לטובה.

ראיתי פעם באיזה ספר מדוע הסדר הוא "פסח מצה ומרור", הלא מרירות השעבוד היתה קודם. והתירוץ, שהמרירות היא הכנה נפלאה לישועה, אבל בעת המרירות איזי "אנכי" בהעלם גדול (כלומר שנתעלם שהכל הוא מהאנכי), אבל בזמן הישועה, היינו אחר פסח ומצה דייקא או רואים שכל המרור היה גם כן ישועה גמורה (לכן בליל הסדר הקפיד למנות את המרור לאחר פסח ומצה). ותחזינה עינינו בישועתינו בקרוב.

שהחיינו וקיימנו לזמן הזה

הפסח עבר עלינו בשמחה, ותודה לה' על כל פסח ופסח שחוטפים בזה העולם. ואע"פ שאנו כמו שאנו, אבל סוף כל סוף קיימנו המצוות היקרות התלויים בו באמונה, ונתכללנו בחג ה' אשר נחלנו, ומה רב טוב הצפון בחג הקדוש הזה, שנוכה ונחיי ונירש אותו, וזוכר אני מהרה"צ ר' אברהם שטערנהארץ זצ"ל, שבשנותיו האחרונות הרבה לדבר בכל חג מה"שהחיינו" של החג, והפליג לדבר מהיכ"י שזכה להיות עוד יום טוב בזה העולם.

אע"פ שאיני כדאי...

הגיעני אגרתך, ונהגיני מהדברי-תורה שבה, ותודה רבה על התמיכה לעזר החג [הפסח] הבעל"ט.

כמובן שאני כעת טרוד באין פנאי ויישוב הדעת להשיב כהלכה לאנ"שי הנחל הנובע. ויהי רצון שנטהר את כלי גופנו לקבל הארת החג הקדוש הבעל"ט. ואם שבכל יום מאיר פרצוף של ספירה עליזנה והטוב השייך לזה היום כמובא בדבריו הק' (ליקו"מ סימן פ"ד), מכל-שכן בשבתות וימים טובים.

וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות - הגם שלא היו ראויים, שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא (מכילתא בשלח פ"ג ובוהר שמות סד ע"ב ועוד), כן יאיר פניו אלינו תמיד מעתה ועד עולם.

שנוכה להיות כלים מוכשרים

וכימי צאתנו ממצרים יראנו נפלאות, שנוכה להיות מוכשרים לקבל את הטוב המאיר בכל יום כמובא בזהר הק' (נשא דף קג) "ולא תשכח יום דלית ביה טוב", (הובא בליקוטי מוהר"ן סי' פד), ומכל-שכן הטוב המאיר בהימים הטובים, ובפרט בחג הקדוש (פסח) הבעל"ט ולברכה.

נפשות חסידי | סיפורים ולקחיהם | מאת מו"ר שליט"א

ניצוץ אחד! | ניצוץ קודש ממאמרי | ומכתבי מוריני שליט"א

נ"ך על הסדר, ובהגיעי לפסוק בסוף 'איוב' (מב ט"ו) "ולא נמצא נשים וכו'" - ראיתי ברש"י: 'מקרא זה דוגמת 'ויהי אנשים אשר היו טמאים' (במדבר ט"ו) וכן הרבה, ונפלאות; מה ענין הפסוק באיוב לפסוק במדבר, דלכאו עוסקים בב' עניינים שונים.

ניגשתי איפוא להרבה ת"ח מובהקים והללו נתחבטו רבות ליישב קשר הפסוקים, ואילו רבי שמואל ע"ה, ענה לי על אתר: רש"י נתקשה בלשון הפסוק, שלכאורה היה לו לומר "ולא נמצאו נשים" - בלשון רבים, וכתירוץ לזה אומר רש"י שזהו דרך המקרא שלפעמים נוקט בלשון יחיד על קבוצת אנשים וכמו שמצינו בחומש במדבר שנוקט הלשון 'ויהי אנשים' חלף 'ויהיו אנשים'.

מנהג ישראל לקרא 'שיר השירים' בימי הפסח (עי' רמ"א סימן תצ ס"ט), ורש"י בפירושו על שיר השירים מאריך לבאר תוכן השיר, שמבטא עוצם החשק שגילה ה' לחשוקתו - כנסת ישראל, בעת גאולתה. וכשלומדים זאת מרגישים בזה תענוג רחני, טעם גן עדן.

בתקופה שהייתי קרוב לרבי שמואל שפירא (שיום ההילולא שלו חל בשביעי ט"פ) סיפרתי לו שלמדתי בפסח 'שיר השירים' עם פירש"י, ונתפעל בהתרגשות עצומה, שהכרתי ממנה שהתענוג הזה מוכר לו היטב. מפורסם לרבים עוצם קדושתו ועבודתו, אולם את התמדתו ובקיאותו במכמני התורה הסתיר מאוד, זכורני מימי חורפי שלמדתי

שיר שעל כל השירים

סיפור יציאת מצרים הוא סיפור הכולל את כל הבריאה כולה בכל פרטיה ודקדוקיה ממש!